

potentiam & impotentiam, Melancholicis ergò & pituitosis potio magis convenit, quàm bolus, aut pilulæ. Horum enim calor debilis, tardiùs, & difficiliùs solida medicamenta dissolvere, & in actum deducere potest. Contrarium verò in biliosis & sanguineis, ob contrariam causam, quotidiano usu observatur. Sunt enim quædam naturæ, quæ prorsus à potionibus abhorrent, & malunt pilulis vel electuariis purgari: Quidam autem potiones respuunt, & delectantur bolo pilulisvè. Verùm de capite secundo hætenus: restat tertium.

CAPVT TERTIVM.

Scopos legitimæ purgationis in secundo capite, qua licuit dexteritate, explicavimus: Reliquum est, ut de norma quoque, secundum quam æger ante, in, & post purgationem regendus est, quam brevissimè agamus.

Notan-

Notandum igitur, quæcunque corpora purgare volumus, ut ea fluida faciamus. Nam si quis bilis flavæ fervorem & acredinem domuerit, & corporis crassos & lentos humores tenuârit secueritq; atque meatus, per quos humores medicamentorum purgantium vi traduci trahiquè debent, referârit, ea demum fuerit longè optima in omnibus purgatio: quibus neglectis, si subducendam alvum curaveris, agre molestèque purgatio procedet, non sine ventris torsione, interdum & vertigine quadam, magnaue corporis inquietudine, & pulsus depravatione, interdum etiam corporis solutione & difficultate. Licet & assumtis pilulis aquam multisam pauca quantitate bibere, si scilicet ventriculus aliis non scateat humoribus, aut in febribus ardentibus aquam hordei exiguæ quantitatis. Somnus quoq; iis, qui calorem nativum debilem habent, & per pilulas vel electuaria purgantur, concedi

2. aph. 9

Ante

purgati-

onem

quomo-

do cor-

pus præ-

paran-

dum.

Galen.

ibid.

“

“

“

“

“

cedi potest, ut per illum calor natus ab externis ad interiora membra revocatus, augeri eosquè facilius pilularum latens purgandi vis, in actum deduci queat. Qui verò liquida hauserunt pharmaca, illisque calor innatus robustus est, rectius à somno abstinent. Et ne æger nauseabundus medicamentum assumptum, vomitu reiiciat, naribus eius admoveatur panis tostus aceto simplici, vel rosato madens, fiatquè post pharmacum exhibitum oris per vinum, per oxycratum, vel per alium palato gratum liquorem ablutio.

*In pur-
gatione
quid a-
gro ob-
servan-
dum.*

Incipiente autem purgatione patiens à cibo & somno arcendus est, usque dum effectum purgans medicamentum compleverit: ne fortè cibus medicamenti permissione corrumpatur, & per somnum purgationis opus impediatur. Nam teste Hip. cum sistere purgationem volumus, somnum conciliamus, nec corpus movemus. Per somnum enim actio-

nes

*q. aph.
15.*

*Galen.
ibidem.*

nes animales feriuntur, & quiescunt, tùm quæ per sensuum fiunt instrumenta, tùm quæ per musculos in motibus voluntariis.

Finita purgatione utatur infirmus iusculis detergentibus, quæ medicamenti reliquias eluant, omnem quæ eius molestam qualitatem auferant, & paulatim ad cibos assuetos redeat. Nam virtus ventriculi ex purgatione labefactata, non potest cibos in paulò maiori copia assumptos concoquere, eosque crudeos & indigestos venæ ad corporis exinaniti nutritionem avidè attrahunt, atque ita cacoehymix sublatæ, alia fortè periculosior substituitur.

Tractatus de Purgatione

F I N I S.

